



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Conivgio Doctrina

Wigand, Johann

Jhenæ

VD16 W 2745

An Conivgvm Sit Sacramentum, propriè sic dictum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36207

AN SACRAMEN:

Respondeo ad Antecedens. Est fallacia secundum non causam. Nam si vocationis operam feceris, ac Deum inuocaueris, non deerit tibi victus necessarius. Sed qui solent inopiam obtinere, plerumque suam incredulitatem produnt, quasi Deus nolit Coniugali vite, in qua plures sunt personae, benedicere. Deinde tales infideles, ut plurimum habent mediocrem victum. Sed auaricia fascinati, metuunt, sese non tam splendide in Coniugio vivere posse, sicuti optarent. Iam vero oculos tuos in mundo circumfer, videbis toto orbe terrarum plurimos Coniuges esse tenuioris fortunae, & tamen cum liberis ac familia liberaliter a Deo pasci, modo suum faciant officium, implorent Dei benedictionem, & sint donis Dei contenti.

Quod porro aliqui pretendunt, se hereditates expectare, & nescio quarum controuersiarum transactione, id quoque nullius est momenti. Nam precepti diuini, tuae conscientiae, & salutis potior, priorque ratio haberi merito debet, quam illarum rerum corporalium.

AN CONIUGIVM SIT SACRAMENTUM, PROPRIÈ SIC DICTUM.

S 5

Ecclésiâ

DE CONIUG.

Ecclesia pontificis Romani contendit acriter, Coniugium esse unum de septem Ecclesia Christi Sacramentis. Sed non posse illud vere ac propriè Sacramentum noui Testamenti dici, rationes ista luculenter euincunt:

I. A proprietate Sacramentorum.

Sacramenta Christi, duo habent, ex quibus estimari debent, nempe elementum à Christo expressum, & verbum Christi, continens primùm applicationem promissionis gratia, & deinde mandatum, ut omnes usurpent.

Sed Coniugium, non habet Elementum ut Baptismus, & ut Cena Domini, sua habent Elementa. Nam marem & foeminam non rectè in hoc negocio vocaueris Elementa. Insulsissimum verò est, quod pontificij ritum externum, in iungendis Coniugibus adhiberi solitum, nominant Elementum seu Materiam Coniugij, ut sunt manuum coniunctio, annuli traditio, copulatio, & benedictio, qua fit à sacerdote. Quenam autem quæso, ista sunt rerum & verborum portenta? Quæ enim ad formalem causam matrimonij, omnium sanorum iudicio pertinent, ea deliri isti homines, ad Materialem referunt, qua quidem res vertiginem ipsorum indicat.

AN SACRAMEN:

indicat, quod cum destituantur Elemento in suo illo putativo, seu confecto Sacramento, miscentur in profundis, stulticiamq, suam abunde toti mundo probant.

Deinde applicatio promissionis gratia talis, ut certo sibi persuadeant Coniuges, quod hoc ipso riu copulationis externa, sibi applicetur gratia Dei seu remissio peccatorum per Christum parata, non est in sacris literis usquam expressa, hoc est, ut clarius dicam: Coniugium non est medium, per quod Deus meritum Christi, & remissionem peccatorum homini applicat, id quod fit per baptismum & Cenam Domini. Non potest enim Coniunx dicere: Credo me tam certo habere remissionem peccatorum per Christum, & vitam aeternam, quam certo mihi tradita est uxor in matrimonium. Quis enim ista non cognoscit esse deliramenta magna? De Baptismo autem & Cena Domini, verissime asseratur. Credo me tam certo habere remissionem peccatorum & vitam aeternam, quam certo sum baptisatus, quam certo accepi verum Christi corpus & sanguinem in remissionem peccatorum. Causa est, quia baptismus & Cena Domini, habent dilucidum & expressum verbum, quae crediderit & baptisatus fuerit, saluus erit. Item, Bibite ex hoc omnes, Hic est sanguis meus noui Testamenti, qui pro vobis effusus est in remissionem peccatorum.

Nea

DE CONIUG.

Nec habet Matrimonium mandatum vniuersale, ut omnes eo utantur. Excipiuntur enim à Christo & Paulo, qui castitatis dominum à Deo acceperunt, quibus quidem liberum permittitur, an velint alligari iugo Matrimonij, vel non. Sed Baptismus & Cæna Domini, non sunt res Adiaphorica aut libera.

Ergo luce meridiana clarius est, Matrimonium propriè ac verè Sacramentum dici non posse, nimirum quia destituitur proprietatibus, quæ necessario ad Sacramenti rationem pertinent.

II. A causa efficiente.

Tantum illa sunt Sacramenta noui Testamenti, quæ Christus sua voce in Sacramenta quasi consecrauit.

Sed Coniugium, non est à Christo in nouo Testamento primum institutum, Verum in Veteri, idq; priusquam Sacramenta a Deo adderentur promissioni gratiæ. Christus etiam tantum docet, hoc vitæ genus, ut duo sint Matrimonio iuncti: Deo probari, neq; sancit inde peculiare Sacramentum.

Ergo Coniugium non meretur dici Sacramentum noui Testamenti.

III. A

IN SACRAMEN:

III. A causa Materiali.

Id quod commune est gentibus & Ecclesia Dei, non potest verè dici Sacramentum.

Sed Coniugium est commune gentibus omnibus, toto terrarum orbe, & Ecclesia Dei. Quis enim ausit dicere, inter gentes non esse verum Coniugium, id est legitimam copulationem maris & femina? Etsi autem nonnulla gentes horribiliter deformarunt Coniugia, tamen de honestioribus hic differimus. Videmus cerè nunc Iudeos passim sparsos, etiam habere Coniuges, & unum quidem unam.

Ergo Coniugium, non potest Sacramentum Ecclesia Christi propriè dici.

Ufus verò Coniugij differt in eo, quod Christiani opera Coniugij vera fide in Christum regunt. Gentes verò, licet in honesto Coniugio vivant, tamen fide in Christum carent. Non igitur Coniugium ipsorum reprehenditur, neque propter Coniugium damnantur, Sed quia non credunt in Christum.

IIII. A causa formali.

Coniug

DE CONIUG.

Coniugium, est nexus seu copula vite exteriorna & politica. Duo enim homines foedere eterno, ad indissolubilem vite consuetudinem sese obstringunt. Et ut breuiter dicam, Coniugium est status politicus. Sacramenta autem, non sunt status politici.

Ergo Matrimonium non est Sacramentum, proprie loquendo.

Ab effectu.

Coniugium facit politicos socios aut consideratos, & in Coniugio creantur liberi carnales, terreni, filij ira, etiam in pijsimorum hominum Coniugio Ephe. 2. Sed Sacramenta faciunt socios spirituales. In Sacramentis spirituales liberi generantur, & filij gratia.

Ergo Matrimonium non est Sacramentum noui Testamenti.

Hac argumenta tam sunt illustra, ut Cuius planè indicandus sit, qui non videat in ipsis inuictam veritatem consistere, & delirus, qui eis non assentiatur. Inspiciamus nunc paulisper fungos Pontificiorum, & robora ipsorum exploremus leui tactu, quia magno impetu ad eos dispergendos, non est opus.

ARGV.

AN SACRAMEN:
ARGVMENTA CON-
TRARIA PONTI-
ficiorum.

I.

*Qua verbo Dei traduntur, ea non sunt
repudianda.*

*Sed verbum Dei appellat Matrimonium
Sacramentum. Nam Ephe. 5. dicitur. Sacra-
mentum hoc magnum est.*

Ergo Matrimonium est Sacramentum.

*Respondeo. Est ignorantio phrasis, qua sa-
pius ipsis monstrata est. Nam Gracus textus ha-
bet, τὸ μυστήριον τὸ το μέγα ἐστίν. Nihil verd
hic audis de Sacramento. Nam mysterium, si-
gnificat rem arcanam. Sic Paulus vocem myste-
rii in doctrina de Coniugio, manifestè ad typum
illum refert. quod nimirum in Coniugio sit de-
picta quasi illa unio, quam Ecclesia cum Christo
habet, item Amor mutuus & facultatum com-
municatio. Non igitur ipsum Coniugium, ap-
pellatur μυστήριον per se, sed ratione & respectu
Ecclesie & Christi, quod quidem mysterium ait
in Coniugio adumbrari, sua quadam ratione.*

2.

Proprium

DE CONIUG.

Proprium Sacramenti est, ut sit visibile
signum rei invisibilis.

Sed Matrimonium est signum visibile in-
visibilis rei.

Ergo est Sacramentum.

Minor probatur, 1. quia duo in unam
carnem copulamur. 2. quia est typus unionis in-
ter Ecclesiam & Christum.

Respondeo ad Maiorem. Proprietatem
Sacramenti non dilucide exponit Maior. Nam
proprietas Sacramenti ea est, ut habeat Ele-
mentum, & verbum, quod quidem comple-
tetur applicationem gratia per & propter Chri-
stum, & univrsale mandatum.

Deinde ad Minoris probationem prioram
respondeo. Coniugium non est signum unionis
carnalis, Sed est ipsa unio carnalis.

Quod verò ad alteram probationem atti-
net, typus ille ad aliam rem procedit, nempe ad
Ecclesiam & Christum, & hoc tantum dicitur,
ea inquam est mens typi seu mysterij, Coniugi-
um carnale, quod habet suam rationem, qua
politicus status est, significare aliud Coniugium
spirituales

spirituales
carnalis
pars, &
non car-
non sol-
um,
locorum
tantum
vivent
baptis-
py, car-
posse Sa-
lo, rem-
cogitem
una ca-
one sex-
mus ca-
quo ca-
tum v-
propter
nem,
sumus
gem,
datur,
miseri-
tam.
rum l-
nem:

AN SACRAMEN:

spirituale, ubi mas & femina, hoc est, qui in carnali coniugio sunt, sunt iam ambo una pars, & alius est sponsus, nempe Christus, qui non tantum mulieris sponsus est, sed etiam viri, non solum duorum in carnali coniugio degentium, sed uniuersi cœtus Ecclesia Dei, omnium locorum & temporum, in quo quidem cœtu, non tantum sunt coniugati, sed cœlibes quoque, sancte uiuentes, pueri puellæ, inuuptæ, imò infantes baptisati in cunis uagientes. Intelligunt igitur p̄, carnale illud coniugium, propriè non dici posse sacramentum, & uocem mysterij in Paulo, rem in Ecclesia & Christo depingere. Sic itaque cogitent p̄ sponsi, Ecce, sicuti duo coniuges sunt una caro, ita nos Christiani omnes sine distinctione sexus aut ætatis fide Christo inserti, unum sumus cum eo, non quidem propter coniugium, quo carnaliter copulati sumus: Nam id est tantum umbra rerum in Christo positarum: Sed propter baptismum, & cenam sacra usurpationem, & quod fide, ut diximus, Christo insitum sumus. Item ego ardentè diligo meam coniugem, sic multo ardentius me Christus completur, non propter coniugium, sed propter suam misericordiam & redemptionem mihi exhibitam. Item sicut ego & coniunx mea, terrenorum honorum habemus communem possessionem: Ita etiam Ecclesia & Christus communi

T cœlo,

DE CONIUG.

caelo, & bonis aeternis fruuntur, non quia ego habeo Coniugem, Sed quia Christus exira meum matrimonium, ea amplissima bona mihi peperit & promisit, ac distribuit, & applicat mihi sua bona, non per coniugium meum carnale, Sed (obserua hac pie lector) per verbum & Sacramenta baptismi & Cene Dominicae.

Hac minimè sunt perplexa, & ostendunt, Pontificios malè detorquere verba Pauli, qua dulcissimam doctrinam continent.

3.

Sacramenta conferunt gratiam Dei.

Sed Matrimonium confert Dei gratiam. Ratio est, quia Deus ab initio copulās Coniuges, eis benedixit, id quod adhuc hodiè facit. Item Paulus inquit, Coniugium ad remedium esse datum. 1. Corinb. 7.

Ergo matrimonium est Sacramentum.

Respondeo. Est fallacia equiuocationis in voce gratiae, quae aliter in Maiore, aliter in Minori usurpatur. Nam gratia in Maiori, significat gratuitam misericordiam & remissionem peccatorum propter Christum, ut Paulus haec voce vultur Ephe 2. Gratia saluati estis. Opponitur autem merito nostro, quod in iustificacione nostrae

AN SACRAMEN

nostra coram Deo excluditur. Ita enim inquit
Apostolus. Si ex gratia, tam non ex operibus,
Si ex operibus, tam non ex gratia. Roma. 10.
Est autem extra controuersiam, Sacramenta no-
ui Testamenti, eam gratiam applicare & attri-
buere. Nam de baptismo pronunciat, qui cre-
diderit & baptizatus fuerit, saluus erit. De Cena
Domini dicitur, Bibite sanguinem meum, qui
pro uobis effusus est, in remissionem peccato-
rum. Et circumcisio sigillum iusticie fidei appel-
latur, in cuius locum successit baptismus. Ro. 4.

In Minori uero uox gratia, usurpatur de
bonigna Dei uoluntate, & beneficijs eius alijs, uo-
de benedictione Coniugij, sicut ipsi pontificij hanc
gratiam interpretantur, qua est tantum appro-
batio Coniugij, & donatio fecunditatis, & pro-
missio de sustentatione corporali. Sic in Psalmo
uox benedictionis, usurpatur de corporalibus bo-
nis, Imple omne animal benedictione. Huc per-
tinet, quod aiunt pontificij, Coniugium esse reme-
dium, quale sit, nempe carnale, contra forni-
cationem, Nequaquam uero inquit, esse remedi-
um salutis, aut remissionis peccatorum. Sequitur
autem ex hoc textu, pontificios sacerdotes &
Monachos esse agrotos, ac manere in summa a-
gritudine fornicationis, quia hoc remedium di-
uinitus ordinatum, furiose aspernamur.

Quicquid salutem & sanctificationem adfert, id recte Sacramentum dici meretur.

Sed Coniugium, salutem & sanctificationem adfert: Nam 1. Timoth. 2. scriptum est. Saluatur mulier per filiorum generationem, si permanserit in fide, & dilectione, & sanctificatione. Item 1. Thess. 4. Hæc est voluntas Dei, sanctificatio vestra, ut abstinatis à fornicatione.

Ergo Coniugium est Sacramentum.

Respondeo. Iterum fallacia æquiuocationis in voce sanctificationis obijciuntur. Sed ordine Argumentum inuoluimus.

Maior non exprimit omnes proprietates, quæ Sacramentum constituunt, de quibus supra in prima nostra ratione perspicue diximus. Deinde verbum Dei adfert salutem & sanctificationem, & tamen differunt simplex verbum Dei, & Sacramentum. Nam Sacramentum continet externam quandam actionem, Elementis quibusdam insignitam, cui iuncta est promissio gratiæ, sicut immediate à Christo hæc sacra actio est instituta. Item, Spiritus sanctus adfert salutem & sanctificationem, & tamen Spiritus

IN SACRAMEN:

ritus sanctus non dicitur Sacramentum, sed potius causa efficiens, seu autor, rector, executor, ut sic dicam Sacramenti.

Deinde ad Minorem. Coniugium adferre seu applicat salutem. Hæc falsa sunt. Nam Coniugium est status politicus. Deinde verbum Dei & Sacramenta a Christo tradita, sunt illa præclara media, quibus salutem nobis denunciat & applicat. Nostra verò mendica manus apprehendens salutem, est fides. Huc accedit usus Sacramentorum.

Dicitur verò Pauli, Saluatur mulier per filiorum generationem, non hoc vult, Coniugio tanquam medio, sicuti per verbum gratiæ & baptismum ac sacramentum Cenam, salutem seu remissionem peccatorum applicari. Sed in eo vitæ genere, ubi liberi generantur & educantur, matres familias saluari si sint piæ, hoc est, credant in Christum, & eam fidem bonis fructibus declarent. Sic etiam liberos.

Quod porro de sanctificatione dicitur, Aliud id vocabulum in Maiori, aliter in Minori usurpatur. Nam in Maiori sumitur pro ipsa Iusticia impetrata per Christum, & opponitur peccato, quod est immundities nostra, inier De-

DE CONIUG.

am & nos discernens & separationem efficiens. Vel intelligenda est ista vox de effectu salutis seu imputata iusticia per fidem in Christum, nempe de renouatione Spirituali. Qui enim fide in Christum gratis, sine suis operibus salutem consequitur, is nequaquam, sicut Pontificij nostram doctrinam improbe criminantur, talis manet, qualis antea fuit, sed fit noua creatura, accipit per Spiritum sanctum nouitatem, qua Deum incipit diligere & proximum, suisq; prauis cupiditatibus aduersatur.

Coniugium verò per se, non adfert illam interiore Spiritus sancti sanctificationem, sed tantum illam carnalem mundicem, ne animus perpetuo astuet concupiscentia seu libidinibus, & ne corpus sese illicitis commixtionibus polluat. Sed habeat unam Coniugem, in qua animus acquiescat, & cum bona conscientia opera Coniugalia fiant. Huc etiam Pauli testimonium spectat. Opponit enim inter se sanctificationem corporis, & fornicationem. Illud nihilominus aduertendum est. Sanctificationem corporis in pijs, à corde etiam mundo seu fidei proficisci debere, estq; Spiritus sancti opus.

§.

Patres Coniugium appellarunt Sacramentum, Ergo sic est.

Respon-

SACRAMEN:

Responsio. Quod ex verbo Dei adstrui in articulis fidei non potest, id patrum auctoritate defendi minimè potest. Ratio est, quia Patres neq, articulos fidei condere, neq, Sacramenta instituere debent vel possunt. Id enim officium, Christo soli proprium est.

6.

Nuptia in facie Ecclesia, sub Sacramenti nomine consecrantur.

Ergo est Sacramentum. Adde Maiorem.

Quicquid in Ecclesia sit sub nomine Sacramenti, id est Sacramentum.

Respondeo ad Maiorem. Quid si illa non esset Ecclesia, nisi solo titulo? Quid si Ecclesia illa exorbitaret, & præter & contra verbum Dei aliquid vel sentiret, vel ageret? De Ecclesia autem pontificia, non dubitamus illud asserere. O quantum mutatus ab illo; ut ille aiebat. Non enim est verus illa Romana, multoq, minus verus illa Apostolica, aut Christi Ecclesia. Rationes sunt evidentes, quia articulos fidei labefaciat, Sacramenta Christi prophanat atq, evertit, Mortuas creaturas inuocat & colit, oves Christi vocem sequentes, immaniter maculat, & regnum Christi spirituale, in mundanum conuertit, Plures autem eius notas, in presentia non enumerabimus.

I 4

Sola

DE CASTITATE.

7.

Sola Sacramenti ratio Christianum Matrimonium, à Coniugijs infidelium discernit.

Ergo Matrimonium est Sacramentum.

Respondeo. Antecedens falsissimum est, quia illud ex verbo Dei non potest adstrui. Deinde quia fides, qua opera Coniugalia moderatur, constituit differentiam inter Coniuges ethnicos, & eos qui in Ecclesia Christi versantur. Nam status ille externus & politicus, alioquin idem est.

Hæc ferè sunt pontificiorum Argumenta, quæ ex ipsorum libris annotavi.

DE CASTITATE.

Annotandum porro aliquid est de Castitate, ut discerni rectè possit vera, à falsa. Nam vera & sancta Castitas, omni laude digna est. At falsa, hypocritica, immunda, reprehensionem & execrationem meretur.

An sit.

In verbo Dei aliquam Castitatem, nempe veram, quæ est peculiare & insigne donum Dei, laudari